

Obrzęk obwodowy: przyczyny, diagnoza i leczenie za pomocą terapii uciskowej

Tło

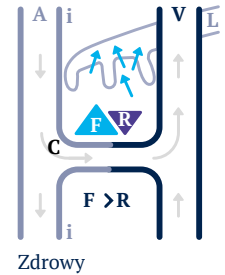
Obrzęki obwodowe są bardzo niejednorodne. Pacjenci z obrzękiem co najmniej jednej kończyny są często błędnie diagnozowani i nieodpowiednio leczeni. Ta ulotka opisuje różne postacie obrzęków, ich cechy kliniczne i wyjaśnia, dlaczego terapia kompresyjna jest niezbędną.

Przyczyny

Obrzęki obwodowe mają podłoże ogólnoustrojowe lub miejscowe. Obrzęk ogólnoustrojowy jest spowodowany leżącą u jego podłoża chorobą ogólnoustrojową (choroby serca, nerek, wątroby, endokrynologiczne, otyłość). Obrzęk miejscowy jest spowodowany pierwotną lub wtórną niewydolnością układu naczyniowego w kończynie (obrzęk żylny i limfatyczny, obrzęk zapalny, pourazowy, obrzęk stawów, obrzęki wynikające z braku aktywności i ortostatyczne). Przypadek szczególny: obrzęk tłuszczowy limfatyczny (patrz poniżej).

Podstawowe mechanizmy

Wymiana płynu włośniczkowego i wychwyt limfy to starannie regulowane procesy. U osoby zdrowej filtracja (F) jest większa niż reabsorpcja (R); nadmiar płynu jest pobierany przez układ limfatyczny (ang. lymphatic system, LS). W obrzękach obwodowych wymiana płynu włośniczkowego i/lub wychwyt limfy odbywają się w sposób nieprawidłowy. W rezultacie płyn gromadzi się w przestrzeni śródmiąższowej.

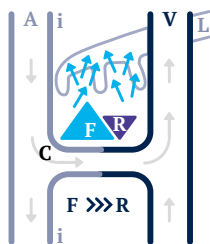
Zdrowy

Patofizjologia Mechanizmy leżące u podstaw obrzęku żylnego, limfatycznego i tłuszczowego.

Obrzęk żylny

Obrzęk miejscowy spowodowany przewlekłą niewydolnością żylną (upośledzony powrót żylny, zastój żylny i nadciśnienie).

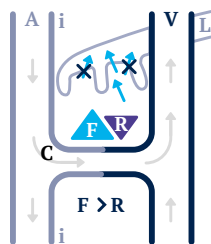

$F \gg R$:

- Zdrowy, ale nadmiernie wypełniony płynem LS nie może wchłonąć całego jego nadmiaru
- Nagromadzenie płynu
- Obrzęk

Obrzęk limfatyczny (pierwotny/wtórny)

Zlokalizowany obrzęk spowodowany uszkodzeniem układu limfatycznego. Podstawowy: wrodzony; wtórny: nabyty (po zabiegu chirurgicznym, leczeniu nowotworu itp.).

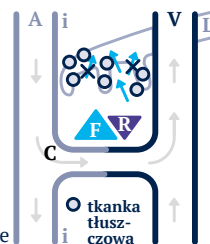

Upośledzenie LS:

- Upośledzony LS nie może wchłonąć nadmiaru płynu
- Gromadzenie się płynu bogatego w białko
- Obrzęk i zwłóknienie tkanek

Obrzęk lipidowy

Zaburzenie ze strony podskórnej tkanki tłuszczowej obejmujące głównie kończyny. Na symetryczny wzrost tkanki tłuszczowej wpływają hormony.

- Tkanka tłuszczowa może mechanicznie blokować LS:
- Zaburzenia LS
- Gromadzenie się płynu
- Obrzęk tłuszczowy limfatyczny

Rożpoznanie różnicowe Należy pamiętać, że obrzęki obwodowe mają zwykle etiologię mieszaną.

	Obrzęk żylny	Obrzęk limfatyczny	Obrzęk lipidowy
Gdzie	Dwustronnie lub jednostronnie Głównie w okolicy kostki i łydki	Zwykle jednostronnie; dwustronny jest asymetryczny Postęp choroby: dystalny do proksymalnego (pierwotny)	Zwykle symetryczny Powyżej kostki, przyśrodkowo w kolanie, boczny obszar bioder, stopy nienaruszone
Kiedy	Zwiększający się w ciągu dnia, poprawa podczas snu z uniesionymi kończynami	Zwiększający się w ciągu dnia. W początkowej fazie poprawa, jeśli nogi są uniesione lub po całej nocy	Brak poprawy po całej nocy
Początek	Powolny	Powolny (pierwotny) / Szybki (wtórny)	Powolny
Uczucie	Miękka skóra, stwardniała tylko w zaawansowanej fazie	Stwardniała skóra, miękka w początkowej fazie	Miękka skóra, stwardniała tylko w zaawansowanej fazie
Ból	Bezbolesny	Bezbolesny, uczucie napięcia w zaawansowanej fazie	Ból przy ucisku lub ból samoistny
Obrzęk ciastowaty	Dodatni wynik badania relaksacji skóry	Ujemny wynik badania relaksacji skóry, dodatni tylko w początkowej fazie	Ujemny wynik badania relaksacji skóry
Stemmer	Ujemny	Dodatni (w początkowej fazie może być ujemny)	Ujemny
Palce u stóp	Brak	Kwadratowe palce	Brak
Skóra	Wieniec żylny (corona phlebectatica), wyprysk, brązowe przebarwienia na skórze, biała atrofia, lipodermatoskleroz	W zaawansowanej fazie przebarwienia skóry (pierwotny)	Rzadko (wtórny) Wyraźna tendencja do powstawania krwawiaków

Plan leczenia

Obrzęk żylny

Leczenie zachowawcze terapia uciskowa (zwykle odzież uciskowa z dzianiny z okrągłym splotem).

Zabiegi interwencyjne wyłuszczenie żyły, skleroterapia, termiczna i mechaniczna ablacja wewnątrznaczyniowa.

Obrzęk limfatyczny

Krok 1 zmniejszenie objętości: kompleksowa fizjoterapia zmniejszającą obrzęk chłonny oraz MLD, terapia uciskowa, pielęgnacja skóry, fizjoterapia.

Krok 2 leczenie podtrzymujące: spersonalizowana terapia uciskowa (dzianina tkana na płasko / regulowane Wrapy) uzupełniona przez zależny od sytuacji MLD.

Obrzęk lipidowy

Leczenie zachowawcze zindywidualizowana terapia uciskowa, stabilizacja masy ciała, ćwiczenia fizyczne, samoakceptacja ciała, MLD (obrzęk tłuszczowy limfatyczny).

Zabiegi interwencyjne liposukcja. Przed rozważeniem liposukcji musi zostać przeprowadzone leczenie zachowawcze zakończone niepowodzeniem.

Terapia uciskowa

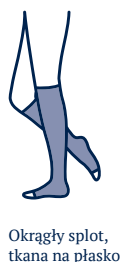
Korzystny wpływ

- ✓ Zmniejszenie obrzęku i zapobieganie mu
- ✓ Poprawa przepływu żylnego i limfatycznego
- ✓ Zmniejszenie objawów przedmiotowych i podmiotowych; gojenie się ran
- ✓ Poprawa stanu i zapobieganie chorobom skóry
- ✓ Zmniejszenie uszkodzeń mechanicznych i bólu (obrzęk lipidowy)
- ✓ Zwiększenie aktywności fizycznej i stabilizacja tkanki (obrzęk lipidowy)

Mechanizmy działania

Medyczna odzież uciskowa wywiera kontrolowany nacisk na kończynę, poprawiając w ten sposób szybkość krążenia. Jeśli chodzi o redukcję obrzęków, terapia uciskowa:

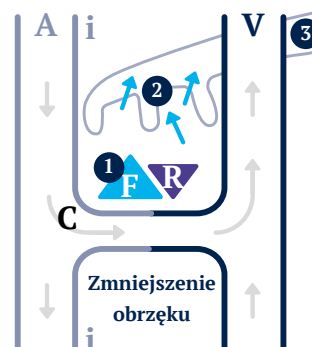
- 1 Zmniejsza filtrację
- 2 Zwiększa tworzenie się limfy (przemieszczenie płynu śródmiąższowego do układu limfatycznego)
- 3 Zwiększa przepływ limfy w funkcjonalnych naczyniach chłonnych (szczególnie w połączeniu z ćwiczeniami)

Okrągły splot, tkana na płasko

Regulowane Wrapy nieelastyczne

Wniosek

- W obrzękach obwodowych płyn gromadzi się w przestrzeni śródmiąższowej z powodu nieprawidłowości podczas wymiany płynu włośniczkowego i/lub wychwytu limfy.
- W zależności od podstawowej przyczyny gromadzenia się płynu zachodzą różne mechanizmy patofizjologiczne, które są swoiste dla danego obrzęku. Dlatego w każdym przypadku wymagane jest tworzenie zindywidualizowanych planów leczenia.
- Terapia uciskowa jest podstawą leczenia obrzęków obwodowych. Korzyści obejmują między innymi zmniejszenie obrzęków i zapobieganie im, poprawę przepływu żylnego i limfatycznego, zmniejszenie objawów przedmiotowych i podmiotowych oraz ogólną poprawę samopoczucia pacjenta.

Do zapamiętania

Obrzęk to nie tylko opuchlizna!

Pacjentów z obrzękiem obwodowym kończyn należy dokładnie ocenić pod kątem podstawowej przyczyny. Jest to kluczowe, aby odpowiednio zdefiniować plan leczenia.

Terapia uciskowa jest podstawą leczenia obrzęków obwodowych. Jest kluczowa do poprawy życia pacjentów dotkniętych obrzękiem obwodowym.